

26.8.2014

Valtiovarainministeriö

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta kuntalain uudistamiseksi

Pohjois-Savon liiton näkemyksen mukaan kuntalaissa ei tule olla kunnan itsehallintoon tarpeettomasti puuttuvia tai sitä rajoittavia säädöksiä. Lain tulee kunnallisen itsehallinnon periaatteiden mukaisesti mahdollistaa kunnille hallintonsa ja toimintansa järjestämisen paikallisten tarpeiden ja olosuhteiden mukaan. Pohjois-Savon liitto pitää kuntalain muutosta tarpeellisena ja pääosin kannatettavana, mutta kiinnittää huomiota lakiehdotusluonnoksen seuraaviin kohtiin:

6§ Kuntakonserni ja kunnan toiminta: Säädöksen Pykälän 1. momentti selkeyttää kunnan tytäryhteisön ja kuntakonsernin käsitettä. Sen sijaan säädöksen 2. momentti, missä määritellään kunnan toiminta -käsite, on tarpeeton, koska kaikki toiminta mitä kunta tekee tai missä on mukana on katsottava muutoinkin kunnan toiminnaksi.

7§ Kunnan tehtävät: Nykyisessä Kuntal:n 2§ 1 mom. säädetään, että ”**Kunnille ei saa antaa uusia tehtäviä tai velvollisuuksia taikka ottaa pois tehtäviä tai oikeuksia muuten kuin säätämällä siitä lailla.**” Vastaava selkeä säädös erityisesti tehtävien ja oikeuksien pois ottamisesta puuttuu lakiesityksestä. Tämä säädös on selkeyden vuoksi säilytettävä uudessa laissa.

8§, 52§ Kunnan järjestämisvastuu, Yhteinen toimielin: Lakiehdotuksessa mahdollistetaan kunnan järjestämisvastuun siirtämisen toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Lakiehdotuksen 8 §:n tai kuntien yhteistä toimielintä koskevan 52§:n mukaan ei ole selvää varsinkaan vapaaehtoisten tehtävien kohdalla, että järjestämisvastuun siirtotapauksessa tulee perustaa yhteinen toimielin, ja että jokaisella kunnalla tulee olla edustus tällaisessa elimessä. Lakiehdotuksen mukaan yhteisen toimielimen perustaminen näyttäisi jäävän järjestämisvastuuta koskevan sopimuksen varaan. Lakiteksti tulee kirjoittaa niin, että yhteisen toimielimen perustaminen on järjestämisvastuun siirtotilanteessa ehdoton vaatimus, millä turvataan se, että järjestämisvastuun siirtäväkin kunta joutuu/pääsee osallistumaan palvelutarpeen määrittelyyn, eikä se jää yksinomaan järjestämisvastuussa olevan harkintaan.

74 - 76§ Vaalikelpoisuus kunnanhallitukseen, muihin toimielimiin ja tarkastuslautakuntaan: Lakiluonnosehdotuksen mukaan 1) Vaalikelpoinen kunnanhallitukseen, lautakuntaan tai valiokuntaa ei ole henkilö, joka on kunnanhallituksen alaisena toimiva /asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen **kunnan palveluksessa oleva** ja 2) kunnanhallituksen/asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan **kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa**, sekä 3) kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön hallituksen tai siihen rinnastettavan **toimielimen jäsen** tai asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön hallituksen tai siihen rinnastettavan **toimielimen jäsen**.

Nämä määritelmät ovat epämääräisiä muun muassa sen osalta mitä pitkälle kunnan organisaatiossa alais-käsitettä ulotetaan. Myös kunnan määräysvallassa olevalla yhteisöllä ja sen palveluksessa olevalla henkilöllä tai sen toimielimen jäsenen määrittely on ongelmallista, varsinkin kun useilla kunnan määräysvallassa olevilla yhteisöillä ei ole todellista vaikutusvaltaa kunnan toimielinten päätöksiin. Nämä säädökset tekevät myös suuren osan **kuntalaisista** vaalikelvottomiksi hallitukseen, muihin toimielimiin ja tarkastuslautakuntaan. Säädökset myös rajoittavat kunnan itsehallinnollista oikeutta hallintonsa järjestämiseen. Kunta on asukkaiden itsehallintoa, ja asukkaita ovat myös kunnan ja kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen palveluksessa olevat henkilöt.

Vaikka kunnan palveluksessa olevien henkilöiden valinta hallitukseen ja lautakuntiin koetaan ongelmalliseksi, on lakiluonnoksessa esitetyt rajoitukset kansalaisten yhdenvertaisuuden kannalta tarpeettomia. Nykyisen KuntaL:n 34 - 36 pykälät ja 52 pykälän säädökset oikeustapausratkaisuineen antavat riittävän ohjeistuksen vaalikelvottomuuden ja esteellisyyden käsittelyyn kunnan toimielimissä.

93 § Asian ottaminen kunnanhallituksen käsiteltäväksi: Nykyinen laki mahdollistaa asian ottamisen myös lautakunnan tai johtokunnan käsiteltäväksi. Lakimuutos rajaa otto-oikeuden vain kunnanhallitukseen. Asian ottaminen myös lautakunnan käsiteltäväksi on säilytettävä nykyisen lain 51 §:n 2 momentin mukaisesti..

120 § Arviointimenettely kuntayhtymässä: Tämä on uusi säädös, ja sen tarpeellisuus on kyseenalainen. Toisaalta vastaava säädös voidaan tarkentaa ehdotuksen 65§:ssä, missä säädetään kuntaa koskevien säännösten soveltamisesta kuntayhtymässä.

132 § Julkisen palvelun velvoite: Säädöksen mukaan kunta voi antaa määräaikaisen palvelun velvoitteen tarpeellisten palveluiden turvaamiseksi. Ennen velvoitteen antamista kunnan on selvitettävä toimivatko markkinat riittävästi. Tämä on kunnalle uusi tehtävä, ja se vaatii osaamista tai ulkopuolisen asiantuntijan käyttämistä. Säädös sinällään on selkeä, ja kunnilla voidaan säilyttää palveluvelvoitteen asettaminen. Säädöksen oikean ja tarkoituksenmukaisen käytön turvaamiseksi on luotava kunnille joustava ja edullinen järjestelmä markkinatilanteen selvittämiseksi. Sopiva selvitysorganisaatio on esimerkiksi TEM tai jokin ELY-keskus.

Pohjois-Savon liitto esittää tässä yhteydessä kuntarakennelain muuttamista siten, että ketjutetuissa kuntaliitoksissa poistetaan liitostuen alentaminen siinä tapauksessa, että arviointimenettelyn kohteeksi joutunut kunta pakkoliitetään toiseen kuntaan.

POHJOIS-SAVON MAAKUNTAHALLITUS

Seppo Kääriäinen
maakuntahallituksen puheenjohtaja

Jussi Huttunen
maakuntajohtaja